

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Tomáše Herce a JUDr. Pavla Molka v právní věci žalobců: **a) T. M. N., b) nezletilá H.A. L., c) nezletilý P. L. N.**, oba zastoupeni zákonným zástupcem matkou T. M. N., všichni zastoupeni Mgr. Pavlem Čížinským, advokátem se sídlem Varšavská 714/38, Praha 2, proti žalovanému: **Fond ohrožených dětí**, se sídlem Na Poříčí 1038/6, Praha 1, ve věci ochrany před nezákonným zásahem žalovaného spočívajícím v rozdělení sourozenců žalobců b) a c) a neumožnění péče žalobkyně b) o jejího bratra žalobce c) v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc Klokánek, se sídlem v Praze 10 – Štěrboholy, v období od 13. 7. 2023 do 11. 8. 2023, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 6. 2. 2024, č. j. 10 A 125/2023-79,

t a k t o :

- I. Výroky II. a IV. rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 6. 2. 2024, č. j. 10 A 125/2023-79, **se zrušují** a věc **se vrací** v rozsahu žaloby žalobců b) a c) tomuto soudu k dalšímu řízení.
- II. Kasační stížnost žalobců b) a c) se v části, ve které směřuje proti výrokům I., III. a V. rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 6. 2. 2024, č. j. 10 A 125/2023-79, **odmítá**.
- III. Řízení o kasační stížnosti žalobkyně a) **se zastavuje**.
- IV. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti žalobkyně a).
- V. Žalobkyni a) **se vrací** část zaplaceného soudního poplatku za kasační stížnost ve výši 4 000 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu k rukám zástupce žalobkyně a) Mgr. Pavla Čížinského, advokáta se sídlem Varšavská 714/38, Praha 2, do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Ve věci jde o posouzení podmínek, za nichž mohou být nezletilí sourozenci, kteří byli společně umístěni do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, ubytováni odděleně v různých částech tohoto zařízení. Takovouto výjimku z jejich práva, aby byli umístěni společně, stanoví § 42aa odst. 1 písm. a) zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, ve spojení s § 20 odst. 1 písm. d) zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o výkonu ústavní výchovy“), pro případ, že jsou dány závažné okolnosti ve vývoji a vztazích sourozenců. Předpokladem použití této výjimky jsou skutková zjištění, která umožní zohlednit nejlepší zájem dítěte ve smyslu čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte.

[2] Nezletilá žalobkyně b) [dále též „stěžovatelka b)“] a přibližně o jedenáct let mladší nezletilý žalobce c) [dále též „stěžovatel c)“] jsou děti vietnamské národnosti a sourozenci. Protože v České republice oba užívají česká jména, Nejvyšší správní soud (dále též „NSS“ nebo „kasační soud“) je jimi bude pro přehlednost označovat i v tomto rozsudku. Stěžovatelka b) užívá jméno „A.“ a stěžovatel c) jméno „L.“. Oba mají ještě polorodou prostřední sestru B.K. L. N., která užívá jméno „L.“ a je o přibližně pět let mladší než A. Žalobkyně a) [dále jen „stěžovatelka a)“ nebo „matka“] je matkou všech uvedených sourozenců.

[3] Obvodní soud pro Prahu 4 (dále jen „obvodní soud“) usnesením ze dne 28. 6. 2023, č. j. 14 Nc 33/2023-39, podle § 452 odst. 1 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, nařídil na návrh Městské části Praha 11 předběžné opatření, kterým umístil A., které bylo tehdy 13 let, do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc Klokánek, se sídlem v Praze 10 – Štěrboholy (dále jen „zařízení“), a to na dobu tří měsíců ode dne jeho vykonatelnosti. Obdobně rozhodl uvedený soud usnesením z téhož dne, č. j. 14 Nc 32/2023-36, o umístění L. a L. do stejného zařízení. Toto zařízení bylo zřízeno a je provozováno žalovaným, který je spolkem pověřeným k výkonu sociálně-právní ochrany. Důvodem umístění dětí bylo podezření na jejich týrání matkou. Oběma usneseními bylo také zahájeno řízení o nařízení ústavní výchovy nad nezletilými dětmi.

[4] Děti v zařízení zpočátku bydlely spolu v jednom bytě. Opatřením ředitelky zařízení byla A. dne 13. 7. 2023 ubytována v jiném bytě v tomto zařízení a nebylo jí umožněno pečovat o L. obvyklým způsobem (např. pomáhat mu při jídle, při hygieně apod.). Důvodem rozdělení byla zátěž A., která podle názoru pracovníků zařízení převzala roli matčiny péče o mladšího bratra. Tuto péči L. posléze vyžadoval i po L., která od něj byla posléze také oddělena. Dětem bylo sice umožněno se i dále běžně setkávat, společně však ubytovány již nebyly a zůstaly rozděleny až do konce jejich umístění v zařízení. Dne 5. 8. 2023 podala matka proti rozdělení jejich dětí stížnost, ředitelka školy ovšem nezákonnost postupu neuznala.

[5] Usneseními Městského soudu v Praze ze dne 2. 8. 2023, č. j. 25 Co 224/2023-73, a ze dne 11. 8. 2023, č. j. 17 Co 242/2023-117, byla usnesení obvodního soudu o nařízení předběžného opatření zrušena. A. byla dne 11. 8. 2023 propuštěna domů a předána do péče

pokračování

matky, u L. s L. se tak stalo dne 17. 8. 2023. Obvodní soud usnesením ze dne 5. 9. 2023, č. j. 0 P 272/2023-157, zastavil řízení o nařízení ústavní výchovy.

[6] Právě v rozdělení sourozenců a neumožnění vzájemné péče v období od 13. 7. 2023 do 11. 8. 2024 spatřovali stěžovatelé nezákonný zásah, jehož vyslovení se domáhali žalobou ve správním soudnictví. Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) napadeným rozsudkem žalobu stěžovatelky a) odmítl podle § 46 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), jelikož nebyla naplněna podmínka řízení spočívající v myslitelném tvrzení nezákonného zásahu vůči ní (výrok I.). Věcně se zabýval žalobou jen ve vztahu k stěžovatelům b) a c) a podle § 87 odst. 3 s. ř. s. ji zamítl (výrok II.). Dále městský soud rozhodl, že v řízení o žalobě stěžovatelky a) nemá žádný z účastníků řízení právo na náhradu nákladů řízení (výrok III.), a v řízení o žalobě stěžovatelů b) a c) tuto náhradu žádnému z účastníků nepřiznal (výrok IV.). Městský soud vrátil stěžovatelce a) zaplacený soudní poplatek za její žalobu ve výši 2 000 Kč (výrok V.).

[7] Městský soud uznal, že žalovaný, který je zřizovatelem zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, do něhož byli umístěni stěžovatelé b) a c) [srov. § 39 odst. 1 písm. c) a § 48 odst. 2 písm. c) zákona o sociálně-právní ochraně dětí], vykonává při poskytování sociálně-právní ochrany (§ 48 odst. 1 tohoto zákona) působnost v oblasti veřejné správy ve smyslu § 1 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. Zákon nestanoví pravomoc ředitele takového zařízení vydat rozhodnutí ve smyslu § 65 s. ř. s. o tom, zda sourozenci budou v zařízení umístěni společně. Nebrání-li tomu závažné okolnosti ve vývoji a vztazích sourozenců, jde o jejich právo vyplývající z § 42aa odst. 2 písm. a) zákona o sociálně-právní ochraně dětí ve spojení s § 20 odst. 1 písm. d) zákona o výkonu ústavní výchovy. Dohlížení nad vývojem dítěte je standardně úlohou rodičů a týká se soukromoprávních vztahů, pročež jsou rozhodnutí vydaná v dané oblasti přezkoumávána soudy v občanském soudním řízení. Proti nezákonnému zásahu se však dotčené osoby mohou domáhat ochrany bez ohledu na soukromoprávní povahu věci jen ve správním soudnictví. Opatření ředitelky zařízení, kterým byla A. umístěna do jiného bytu než L., se dotýkalo práva obou a bylo učiněno z nadřazené pozice. Toto opatření bylo způsobilé zasáhnout do jejich veřejných subjektivních práv a bylo možné se proti němu bránit žalobou na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu podle § 82 s. ř. s.

[8] Jde-li o samotné posouzení zákonnosti zásahu, podle zjištění městského soudu žalovaný postupoval podle § 20 odst. 1 písm. d) zákona o výkonu ústavní výchovy a všechny sourozence původně umístil do společného pokoje. Mladší bratr L. byl nicméně od počátku pobytu závislý na svých sestrách, stále plakal, nenechal je vyspat a vyžadoval jejich pozornost a blízkost. Jeho sestry byly unaveny psychicky i fyzicky. To platí především pro A., která fakticky přejala roli matky. L. vyžadoval, aby se o něj starala, koupala jej a krmila. Tuto péči poskytovala na úkor svého psychického a fyzického stavu a byla tímto na svých právech zasažena více než následně samotnou skutečností, že byla od bratra oddělena. Městský soud shrnuje, že péče A. o mladšího bratra L. závažně narušovala vývoj a povahu sourozeneckého vztahu a měla za následek psychickou i fyzickou újmu A. Rozdělení působilo na sourozence pozitivně v tom smyslu, že se L. naučil spát sám ve vlastní posteli, dokázal se najíst lžičkou, adaptoval se na pobyt v zařízení a učinil pozitivní pokrok v mezilidských vztazích. A. bylo rozdělení dětí vysvětleno včetně toho, že sourozence může navštěvovat. Ta ale této možnosti

až do svého propuštění nevyužila a na sourozence se ani nevyptávala. Městský soud také zdůraznil, že matka sourozence denně navštěvovala, péče o každého z nich byla řádně zabezpečena a kontaktu sourozenců nikdo nebránil. Byly proto dány závažné okolnosti podle § 20 odst. 1 písm. d) zákona o výkonu ústavní výchovy, které bránily společnému umístění sourozenců.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[9] Stěžovatelé napadli rozsudek městského soudu blanketní kasační stížností. Podáním ze dne 5. 4. 2024 vzala stěžovatelka a) podle § 37 odst. 4 ve spojení s § 120 s. ř. s. kasační stížnost zpět. Následné doplnění kasační stížnosti ze dne 7. 4. 2024 učinili pouze stěžovatelé b) a c), a to z důvodů, které lze podřadit pod § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Nejvyššímu správnímu soudu navrhli, aby napadený rozsudek jako celek zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení.

[10] Podle stěžovatelů b) a c) městský soud nesprávně posoudil právní otázku, zda rozdělením sourozenců žalovaný porušil § 20 odst. 1 písm. d) zákona o výkonu ústavní výchovy. Oba stěžovatelé napadenému rozsudku vytýkají nekritické přijetí a absolutizaci tvrzení žalovaného, že A. byla péčí o mladšího bratra L. „zatížena“ ve velké míře a že L. začal po rozdělení sourozenců dělat „pokroky“. Tato tvrzení jsou jen obtížně vyvratitelná, současně nedokazatelná a vzhledem k obsahu spisu spíše nepravděpodobná.

[11] Jde-li o zmíněné „zatížení“ A., stěžovatelé b) a c) poukazují na zprávu Úřadu městské části Praha 11 (dále jen „orgán sociálně-právní ochrany dětí“) ze dne 13. 7. 2023. Ta upozorňuje na skutečnost, že péče starší sestry o mladšího bratra komplikuje práci pracovním žalovaného, což vypovídá spíše o tom, že důvodem rozdělení byla „hladkost provozu žalovaného“. Teprve pozdější vyjádření, učiněná poté, co matka podala stížnost, zdůrazňují, že A. „téměř nespala“ a její fyzické vyčerpání péčí o bratra. Takovéto hodnocení je podle stěžovatelů b) a c) nadnesené. Žalovaný netvrdí, že by si A. na péči o bratra stěžovala, ani případnou újmu s tím spojenou nijak neobjektivizuje. Ve skutečnosti A. v zařízení sice trpěla, avšak v důsledku nuceného pobytu, proti němuž protestovala. Opakovaně také držela hladovku. Právě tyto skutečnosti, které vyplývají ze spisu žalovaného, a nikoli péče o mladšího bratra, byly důvodem jejího fyzického vyčerpání. Městský soud je navzdory tomu vůbec nezohlednil, čímž zatížil svůj rozsudek vadou.

[12] Ze spisu žalovaného rovněž vyplývá zaujatost pracovníků zařízení vůči matce i A. Týká se to například vyjádření nedoporučujících návrat dětí domů, nebo snahy, aby soud zakázal matce se s dětmi stýkat (bez přítomnosti tlumočnicka). A. zjevně stála „na straně matky“ proti orgánu sociálně-právní ochrany dětí a zařízení a svým protestováním zpochybňovala sebepojetí pracovníků zařízení, že ony jsou těmi, kdo dětem pomáhá, případně je chrání před jejich rodinou. Právě omezení vlivu „rebelující“ starší sestry na své mladší sourozence mohlo být primárním důvodem rozdělení dětí. Městský soud nezohlednil ani tuto možnou zaujatost. Místo toho přisvědčil neověřitelnému tvrzení žalovaného, že L. začal dělat po oddělení od své starší sestry pokroky, neboť se naučil spát ve vlastní posteli a najíst se lžičkou. Také měl učinit pozitivní pokrok v mezilidských vztazích. Nic z toho však není pro danou věc rozhodné.

pokračování

[13] Městský soud vzal podle stěžovatelů b) a c) v úvahu některé skutečnosti, které byly pro rozhodnutí věci nepodstatné. Týká se to např. zjištění, že zařízení zajistilo péči o L. Právo na zajištění péče podle § 20 odst. 1 písm. a) nebo b) zákona o výkonu ústavní výchovy ovšem nelze zaměňovat s právem na společné umístění sourozenců podle § 20 odst. 1 písm. d) tohoto zákona, které má zajistit co nejpríhodnější podmínky pro rozvíjení sourozeneckého vztahu. Je lhostejné, v čem tento sourozenecký vztah spočívá, např. zda se spolu sourozenci jen hrají nebo si navzájem pomáhají. Právo na společné umístění sourozenců nelze zaměňovat s právem na zaopatření dítěte, které má dítě po dobu umístění v zařízení, a tímto ani jiným právem nemůže být „pohlčeno“ či nahrazeno. Rovněž není významné, zda se matka nebo A. proti rozdělení bránila. Matka se po celou dobu intenzivně snažila, aby se děti co nejdříve vrátily domů, denně za nimi chodila (přes nelibost pracovníků zařízení i orgánu sociálně-právní ochrany dětí) a snažila se o ně maximálně „pečovat“. A. si propuštění ze zařízení snažila vynutit.

[14] Za „závažné okolnosti ve vývoji a vztazích sourozenců“ ve smyslu § 20 odst. 1 písm. d) zákona o výkonu ústavní výchovy (který městský soud citoval v nesprávném znění, účinném až od 1. 1. 2025) nelze považovat to, že starší sourozenec je z domova zvyklý starat se o mladšího sourozence a že společné spaní v jednom pokoji někdy naruší spánek jednoho z nich. Musí jít o okolnosti takové intenzity, jako jsou případy manipulace jedním sourozencem ze strany druhého, týrání mezi nimi, sexuálního zneužívání mezi nimi anebo třeba případ, kdy se sourozenci neznají, neboť vyrůstali každý v jiné rodině. Napadený rozsudek rovněž přehlíží znění citovaného ustanovení, podle něhož přichází v úvahu výjimka ze společného umístění sourozenců jen za předpokladu, že závažné okolnosti „brání“ společnému umístění sourozenců. Nepostačuje tak porovnání újmy, kterou sourozenci utrpěli rozdělením, s újmou, kterou péče o mladšího bratra přinášela starší sestře. Stejně tak nepostačuje, že zařízení najde nějaký jiný zájem, který je s právem na společné umístění sourozenců v kolizi, a tento zájem označí na převažující.

[15] Péče jednoho sourozence o druhého je pozitivní skutečností požívající zákonné ochrany, byť to nabourává režim zařízení, na který jsou jeho pracovníci zvyklé, a odvádí starší sestru od toho, co by podle představ těchto pracovníků měla dělat. V posuzované věci je péče starší sestry také výrazem autonomie rodiny stěžovatelů a projevem respektu k jejich rodinnému životu, tedy, že rodina funguje tak, jak si sama rozhodne. A. byla na péči o svého mladšího bratra zvyklá z domova. Důvod umístění sourozenců do zařízení, který spočíval v podezření z nepřiměřeného fyzického trestání matkou, není v žádné kolizi se zájmem na tom, aby žalovaný respektoval vztah mezi starší sestrou a mladším bratrem. Mladší bratr vzhledem ke svému velmi nízkému věku byl po nuceném oddělení od matky v situaci, kdy nezbytně potřeboval jednu vztahovou osobu, která mu matku nahradí, což logicky byla starší sestra. Na podporu svých závěrů stěžovatelé b) a c) citují z řady odborných publikací a dokumentů mezinárodních organizací, které dokládají negativní účinky pobytu malých dětí v zařízení.

[16] Stěžovatelé b) a c) závěrem shrnuli, že mladší bratr byl po odebrání matce v extrémně zranitelné pozici a byla to právě starší sestra, která mohla nejlépe zmírňovat jemu hrozící újmu. Žalovaný i městský soud tento (nejzásadnější) rozměr věci zcela opomenuli a soustředili se na mnohem podružnější věci, např. zda starší sestra není péčí o mladšího bratra zatěžována anebo zda dvouletý mladší bratr jí lžičkou sám. Žalovaný záměrně narušil

pouta mladšího bratra ke starší sestře, která se pro něj – vzhledem k absenci matky – stala nesrovnatelně důležitějšími, než tomu bylo předtím doma.

[17] Nejvyšší správní soud zaslal kasační stížnost žalovanému, který se k ní nevyjádřil.

III. Procesní předpoklady řízení o kasační stížnosti

[18] Jelikož stěžovatelka a) vzala kasační stížnost zpět, Nejvyšší správní soud posuzoval splnění procesních předpokladů řízení o kasační stížnosti pouze ve vztahu k stěžovatelům b) a c). Je namístě připomenout, že kasační stížnost směřovala proti napadenému rozsudku jako celku, tedy včetně výroků I., III. a V., které se ale týkaly výlučně kasační stížnosti stěžovatelky a). Těmito výroky nemohlo být nijak zasaženo do práv stěžovatelů b) a c), což znamená, že tito nejsou osobami oprávněnými k tomu, aby proti uvedeným výrokům podali kasační stížnost.

[19] V rozsahu, v němž kasační stížnost směřuje proti výrokům II. a IV. napadeného rozsudku, byla kasační stížnost podána osobami k tomu oprávněnými. Současně je přípustná, byla podána včas a z důvodů, které zákon připouští, a stěžovatelé b) a c) jsou zastoupeni advokátem. Nejvyšší správní soud přezkoumal rozsudek městského soudu v tomto rozsahu, a to z důvodů uplatněných v kasační stížnosti, jakož i z hlediska možných vad napadeného rozsudku, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

IV. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[20] Kasační stížnost je důvodná.

[21] Není sporu o tom, že v období od 13. 7. 2023 do 11. 8. 2023 byli stěžovatelé b) a c) sice umístěni v jednom zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, uvnitř tohoto zařízení však nebydleli v jednom bytě, nýbrž odděleně. Městský soud proto musel posoudit, zda pro takovéto rozdělení sourozenců, kteří mají jinak právo na společné umístění, existoval důvod podle § 42aa odst. 2 písm. a) zákona o sociálně-právní ochraně dětí ve spojení s § 20 odst. 1 písm. d) zákona o výkonu ústavní výchovy. Stěžovatelé b) a c) zpochybňují nejen právní posouzení městského soudu. Jejich námitky směřují také proti nedostatečným skutkovým zjištěním, neboť městský soud měl pouze jednostranně převzít tvrzení žalovaného týkající se „zatížení“ A., aniž by zkoumal skutečné příčiny toho, že se s pobytem v zařízení vyrovnávala špatně.

IV.a Právo nezletilého dítěte na společné umístění se sourozenci podle § 20 odst. 1 písm. d) zákona o výkonu ústavní výchovy a související východiska přezkumu

[22] Nejvyšší správní soud připomíná, že obvodní soud usnesením nařídil předběžné opatření podle § 924 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, a § 452 odst. 1 zákona o zvláštních řízeních soudních, kterým stěžovatele b) a c) umístil do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc. Tato ustanovení umožňují takovýto postup za předpokladu, že se nezletilé dítě ocitlo ve stavu nedostatku řádné péče, nebo je-li jeho život, normální vývoj nebo jiný důležitý zájem vážně ohrožen nebo byl-li narušen.

pokračování

[23] Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc je typem zařízení sociálně-právní ochrany [§ 39 odst. 1 písm. c) zákona o sociálně-právní ochraně dětí], které zřizuje a provozuje pověřená osoba na základě pověření vydaného Ministerstvem práce a sociálních věcí k výkonu sociálně-právní ochrany [§ 48 odst. 2 písm. c) zákona o sociálně-právní ochraně dětí]. Podle § 42aa odst. 1 písm. b) zákona o sociálně-právní ochraně dětí může být v tomto zařízení vykonáváno i výše uvedené předběžné opatření. Zároveň § 42aa odst. 2 písm. a) tohoto zákona stanoví, že pro výkon takového rozhodnutí *„platí s ohledem na specifické potřeby svěřených dětí obdobně ustanovení zákona o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních o právech a povinnostech dětí umístěných ve školských zařízeních při výkonu ústavní výchovy“*. Použít tak lze i § 20 odst. 1 písm. d) zákona o výkonu ústavní výchovy, podle něhož *„[d]ítě s nařízenou ústavní výchovou má právo na společné umístění se svými sourozenci, nebrání-li tomu závažné okolnosti ve vývoji a vztazích sourozenců“*.

[24] Umístění stěžovatelů b) a c) do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc v mnoha směrech významně zasáhlo do jejich práv. Je proto nezbytné, aby jeho zákonnost mohla být posouzena soudem. V posuzované věci nejde o ochranu před samotným umístěním do zařízení, k níž jsou příslušné soudy v občanském soudním řízení. Ve správním soudnictvím se ale lze domáhat ochrany proti zásahu žalovaného do práv stěžovatelů b) a c), která jim po dobu umístění v zařízení náleží. Nejvyšší správní soud podotýká, že se ztotožňuje se závěrem městského soudu o projednatelnosti žaloby na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením podle § 82 s. ř. s. proti zásahu žalovaného spočívajícímu v rozdělení sourozenců po dobu jejich pobytu v jím provozovaném zařízení a znemožnění jejich vzájemné péče. Splnění procesních předpokladů řízení o této žalobě ostatně nebylo v řízení o kasační stížnosti rozporováno žádným z účastníků.

[25] Právo dítěte na společné umístění se svými sourozenci v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc podle § 42aa odst. 2 písm. a) zákona o sociálně-právní ochraně dětí ve spojení s § 20 odst. 1 písm. d) zákona o výkonu ústavní výchovy má ústavní rozměr. Právo na ochranu před neoprávněnými zásahy do rodinného života zaručené v čl. 10 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a čl. 8 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“), jakož i ochrana rodiny zaručená v čl. 32 odst. 1 Listiny, totiž nedopadají jen na vztahy mezi manžely nebo vztahy rodičů a dětí, nýbrž i na některé širší příbuzenské vazby, byť míra ochrany u nich nemusí být stejná a odvíjí se od konkrétních okolností. Mezi tyto širší příbuzenské vazby patří i vztahy mezi sourozenci. Ze základního práva na rodinný život vyplývají např. omezení, která se týkají rozdělení nezletilých sourozenců [např. rozsudek pléna Evropského soudu pro lidská práva (dále též „ESLP“) ze dne 24. 3. 1988, ve věci *Olsson proti Švédsku* (č. 1), č. 10465/83, bod 81, nebo rozsudek ESLP ze dne 26. 2. 2002, ve věci *Kutzner proti Německu*, č. 46544/99, bod 77]. Povinnost orgánů veřejné moci respektovat tento vztah je zvlášť významná, jde-li o nezletilé sourozence žijící v jedné domácnosti. Nucené rozdělení sourozenců je způsobilé narušit blízkou vazbu mezi nimi, která v období jejich dětství a dospívání spoluutváří jejich rodinné prostředí, přispívá k vzájemné důvěře a podpoře a v mnoha směrech ovlivňuje jejich vývoj. Negativní následky narušení této vazby si nezletilé dítě v okamžiku, kdy je odděleno od svého sourozence, nemusí uvědomovat.

[26] Společným umístěním sourozenců ve smyslu § 20 odst. 1 písm. d) zákona o výkonu ústavní výchovy nelze rozumět jen umístění v jednom zařízení, nýbrž v případě jeho dalšího vnitřního členění také v jedné nižší organizační jednotce tohoto zařízení (tuto skutečnost nutno zdůraznit s ohledem na velikou kapacitu mnoha těchto zařízení, srov. Křístek, A. *Zákon o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy a o preventivně výchovné péči. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, s. 138-139). Účelem tohoto ustanovení je zajištění skutečné vzájemné přítomnosti sourozenců v průběhu pobytu v zařízení. V této souvislosti lze poukázat na § 4 odst. 4 zákona o výkonu ústavní výchovy, který vymezuje rodinné skupiny jako základní organizační jednotky v dětském domově tak, aby každou z nich tvořilo nejvíce 8 dětí. Pravidlem, byť nikoli bezvýjimečným, je zařazení sourozenců do jedné rodinné skupiny. Obdobně musí být postupováno i při zařazení do nižších organizačních jednotek v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc.

[27] Výjimku ze společného umístění, kterou mohou podle § 20 odst. 1 písm. d) zákona o výkonu ústavní výchovy odůvodnit jen „závažné okolnosti ve vývoji a vztazích sourozenců“, je třeba vykládat restriktivně. Tyto okolnosti musí „bránit“ společnému umístění sourozenců, tedy je vůbec neumožňovat (např. situace, kdy mezi sourozenci dochází k týrání, manipulaci či sexuálnímu zneužívání). Dostatečným důvodem ale není, že se rozdělení sourozenců jeví být z nějakého důvodu toliko vhodnější. Obdobně jako v případech, kdy je dotčen vztah rodiče a dítěte, musí jít o krajní prostředek neboli prostředek *ultima ratio*, k němuž lze přistoupit až po náležitém zvážení, že jiná mírnější alternativní opatření na podporu rodiny by nebyla dostatečná [srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 20. 7. 2010, sp. zn. IV. ÚS 2244/09 (N 146/58 SbNU 227), bod 43, nebo ze dne 19. 6. 2018, sp. zn. III. ÚS 1265/16 (N 114/89 SbNU 723), bod 44]. Vždy je třeba vycházet z toho, že společné umístění sourozenců má být výchozím stavem, a teprve konkrétní okolnosti mohou odůvodnit, že takovéto umístění není v zájmu některého ze sourozenců.

[28] Takovýto výklad odpovídá obecným ústavním požadavkům, které jsou kladeny na zásahy do práva na rodinný život zaručeného v čl. 10 odst. 2 Listiny a čl. 8 Úmluvy. Zásah do práva na rodinný život obстоjí za předpokladu, že jej příslušný orgán veřejné moci učiní na základě zákona a v jeho mezích, a to při respektování požadavku proporcionality, z něhož vyplývá, že zásah musí sledovat legitimní cíl, být vhodný k jeho dosažení, nesmí být možné jej dosáhnout jiným způsobem, který by byl ve vztahu k dotčenému základnímu právu více šetrný, a musí být přiměřený i při svém celkovém posouzení [srov. ustálenou judikaturu Ústavního soudu, v níž je prováděn test proporcionality, počínaje nálezy ze dne 12. 10. 1994, sp. zn. Pl. ÚS 4/94 (N 46/2 SbNU 57; 214/1994 Sb.), ze dne 9. 10. 1996, sp. zn. Pl. ÚS 15/96 (N 99/6 SbNU 213; 280/1996 Sb.), a ze dne 21. 3. 2002, sp. zn. III. ÚS 256/01 (N 37/25 SbNU 287), a ve vztahu k základnímu právu na rodinný život např. nálezy ze dne 10. 10. 2007, sp. zn. II. ÚS 838/07 (N 157/47 SbNU 53)].

[29] Ustanovení § 20 odst. 1 písm. d) zákona o výkonu ústavní výchovy umožňuje rozdělení sourozenců umístěných do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc pouze za jediným účelem. Je jím zájem nezletilého dítěte na ochraně před možnými závažnými následky, které by pro něj mohlo mít společné umístění sourozenců s ohledem na jejich dosavadní vývoj a vzájemné vztahy. Nejvyšší správní soud považuje tento účel za legitimní cíl omezení základního práva na rodinný život. Ve své podstatě jde o vyjádření povinnosti zohlednit nejlepší zájem dítěte, která vyplývá z čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte, podle

pokračování

něhož „[z]ájem dítěte musí být předním hlediskem při jakékoli činnosti týkající se dětí, ať už uskutečňované veřejnými nebo soukromými zařízeními sociální péče, soudy, správními nebo zákonodárnými orgány“. Při rozdělení nezletilých sourozenců žijících v jedné domácnosti platí, že jde o závažný zásah do jejich základních práv, který se musí opírat o dostatečně pádné argumenty motivované zájmem dítěte. Nejlepší zájem dítěte musí být stěžejním hlediskem, který je soud (či jakýkoli jiný orgán veřejné moci) při posouzení přiměřenosti zásahu povinen zkoumat, a to z úřední povinnosti [srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 19. 4. 2001, sp. zn. IV. ÚS 695/2000 (N 66/22 SbNU 83), nebo ze dne 30. 12. 2014, sp. zn. I. ÚS 1554/14 (N 236/75 SbNU 629), body 23 a 24; dále rozsudek ESLP ze dne 7. 8. 1996, ve věci *Johansen proti Norsku*, č. 17383/90, bod 64, nebo rozsudek velkého senátu ESLP ze dne 13. 7. 2000, ve věci *Scozzari a Giunta proti Itálii*, č. 39221/98 a 41963/98, bod 201].

[30] Rozumí se bez dalšího, že se na rozhodování městského soudu v dané věci uplatní obecné požadavky vyplývající ze základního práva na soudní ochranu zaručeného v čl. 36 odst. 1 Listiny, včetně požadavků vztahujících se k dokazování a odůvodnění soudního rozhodnutí. Nejvyšší správní soud nadto zdůrazňuje povinnost zohlednit nejlepší zájem dítěte. V této souvislosti má význam především čl. 12 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte, který stanoví, že „[s]táty, které jsou smluvní stranou úmluvy, zabezpečují dítěti, které je schopno formulovat své vlastní názory, právo tyto názory svobodně vyjadřovat ve všech záležitostech, které se jej dotýkají, přičemž se názorům dítěte musí věnovat patřičná pozornost odpovídající jeho věku a úrovni“. Podle odstavce 2 tohoto článku „[z]a tímto účelem se dítěti zejména poskytuje možnost, aby bylo vyslyšeno v každém soudním nebo správním řízení, které se jej dotýká, a to buď přímo, nebo prostřednictvím zástupce anebo příslušného orgánu, přičemž způsob slyšení musí být v souladu s procedurálními pravidly vnitrostátního zákonodárství“.

[31] V souladu s čl. 12 Úmluvy o právech dítěte vyžaduje ustálená judikatura Evropského soudu pro lidská práva i Ústavního soudu, aby nezletilý, který je schopen formulovat své vlastní názory, byl slyšen v každém soudním nebo správním řízení, které se jej týká (např. rozsudky ESLP ze dne 3. 9. 2015, ve věci *M. a M. proti Chorvatsku*, č. 10161/13, bod 181, nebo ze dne 2. 2. 2016, ve věci *N.T.S. a další proti Gruzii*, č. 71776/12, bod 78). Názor dítěte je zásadním vodítkem, byť nikoli jedinou skutečností, kterou musí soud nebo správní orgán posuzovat při zjišťování jeho nejlepšího zájmu [srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 18. 12. 2014, sp. zn. I. ÚS 1708/14 (N 235/75 SbNU 617), bod 20]. To platí zejména v případě existence protichůdných zájmů, jako je tomu v nyní posuzované věci. Povinnost zjistit názor nezletilého neplatí absolutně a lze od ní upustit, je-li to v nejlepším zájmu dítěte či není-li to fakticky možné. V takovém případě však musí soud svůj postup vždy odůvodnit [srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 19. 2. 2014, sp. zn. I. ÚS 3304/13 (N 18/72 SbNU 217), bod 57]. Rozpor s čl. 8 Úmluvy nastane i za situace, kdy jsou soudní nebo správní rozhodnutí nedostatečná a neobsahují posouzení protichůdných zájmů (např. rozsudek NSS ze dne 10. 5. 2018, čj. 6 Azs 201/2016-46, jakož i rozsudek ESLP ze dne 8. 11. 2016, ve věci *El Ghatet proti Švýcarsku*, č. 56971/10, bod 47).

IV.b Vady řízení bránící řádnému posouzení nejlepšího zájmu nezletilých stěžovatelů

[32] Nejvyšší správní soud se zabýval nejprve námitkami vůči skutkovým zjištěním městského soudu, od nichž se odvíjelo posouzení nejlepšího zájmu jednotlivých stěžovatelů

a následně také právní posouzení, zda byli rozdělení v souladu s § 42aa odst. 2 písm. a) zákona o sociálně-právní ochraně dětí ve spojení s § 20 odst. 1 písm. d) zákona o výkonu ochranné výchovy. V této souvislosti kasační soud připomíná, že při přezkumu skutkových zjištění není povolán k tomu, aby v plném rozsahu přehodnocoval skutková zjištění městského soudu. Jeho přezkum se omezuje toliko na případné vady řízení a dokazování ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. (např. rozsudek NSS ze dne 1. 3. 2017, č. j. 6 As 256/2016-79, bod 21).

[33] Z napadeného rozsudku vyplývá, že městský soud vyšel při posuzování skutkového stavu ze čtyř zpráv z konzultací s psychologkou (zprávy ze dne 28. 6. 2023, zprávy ze dne 25. 7. 2023 a dvou zpráv ze dne 8. 8. 2023). Zohlednil také zprávu orgánu sociálně-právní ochrany dětí ze dne 13. 7. 2023 z návštěvy všech tří sourozenců v zařízení a dopis ze dne 18. 8. 2023, kterým ředitelka zařízení vyřídila stížnost matky. Městský soud spatřoval zájem A. na rozdělení sourozenců v neúměrné péči, kterou poskytovala L., což ji mělo (obdobně jako její sestru L.) fyzicky i psychicky vyčerpávat. Z uvedených písemností měl městský soud za prokázané, že L. byl závislý na svých sestrách, nenechal je vyspat, vyžadoval jejich pozornost a blízkost. A. v péči o L. převzala roli matky a L. vyžadoval, aby se o něj starala, koupala jej a krmila. Rozdělení sourozenců umožnilo, aby si dívky odpočinuly od péče o L. Podle městského soudu tím, že A. poskytovala mladšímu bratrovi péči na úkor svého fyzického a psychického stavu, bylo do jejích práv zasaženo více než rozdělením sourozenců.

[34] Stěžovatelé b) a c) vytýkají městskému soudu, že v podstatě bez výhrad převzal skutkový stav, jak byl prezentován žalovaným. V kasační stížnosti tvrdili, že nepřiměřenou zátěží pro A. nebyla péče o L., neboť sourozenci byli zvyklí se o sebe starat již z domova. To, co ji skutečně vyčerpávalo, byl samotný pobyt v zařízení. Nejvyšší správní soud považuje tyto námitky za důvodné. Pochybení městského soudu spatřuje v tom, že v souvislosti s hodnocením toho, jakou újmu představovalo umístění A. do zařízení, nezjišťoval její názor přímo u ní. Ze správního spisu je patrné, že A. byla schopná svůj názor vyjádřit a také tak činila. V době svého umístění v zařízení jí bylo 13 let (v době vydání napadeného rozsudku již 14 let). Třebaže městský soud přejal tvrzení žalovaného, že A. měla fyzicky a psychicky trpět péčí o vlastního bratra, nic takového sama netvrdila. Z jednotlivých podkladů obsažených ve správním spise se naopak jeví, že fyzické a psychické vyčerpání souviselo spíše s nedobrovolným pobytem v zařízení. Tomu nasvědčuje i skutečnost, že A. držela proti pobytu protestní hladovku a sebepoškozovala se (viz zprávy zařízení pro orgán sociálně-právní ochrany dětí ze dnů 9. 8. 2023 a 14. 8. 2023).

[35] Nejvyšší správní soud považuje za nepřípustný paternalismus a porušení participačních práv dítěte, omezí-li soud kontakt mezi sourozenci se zdůvodněním, že jeden je vyčerpán péčí o druhého, aniž by to tento sourozenec sám tvrdil a jeho skutečný názor byl jakkoli zjišťován. I když městský soud v napadeném rozsudku uvedl, že s přihlédnutím k potřebě šetření osobnosti dětí neshledal za potřebný jejich výslech, nelze toto obecné zdůvodnění přijmout. Městský soud nijak nevysvětlil, z jakého důvodu výslech A. není možný nebo v čem by byl rozporný s jejím nejlepším zájmem. Kasační soud má místo toho v kontextu výše uvedeného za to, že její výslech byl v dané věci naprosto stěžejní. Jen ona sama totiž nejlépe ví, zda pro ni byla péče o mladšího bratra neúnosnou zátěží, nebo něčím naprosto přirozeným, na což byla zvyklá z domova.

pokračování

[36] U L. byly východiskem posouzení městského soudu především doklady zpracované zaměstnanci žalovaného, které jsou obsaženy ve správním spise. Z těchto dokladů vyplývá, že se L. po rozdělení sourozenců zklidnil, naučil se spát ve vlastní posteli, jíst lžičkou a učinil pozitivní pokrok v mezilidských vztazích. Žalovaný ani městský soud se nicméně podrobněji nezabývali jeho namítanou potřebou být v kontaktu se svými sestrami. Neřešili ani námitku, že je L. již z domu zvyklý na péči poskytovanou starší A. a že oddělení od sester na něj může mít negativní psychický dopad. Rovněž není zřejmé, v čem konkrétně měl spočívat pozitivní pokrok v mezilidských vztazích.

[37] Z obsahu jednotlivých zpráv či jiných záznamů nelze jednoznačně vyloučit námitku, že tvrzené zklidnění L. bylo spíše odrazem celkového zklidnění situace v zařízení, neboť po oddělení „rebelující“ A. bylo pro personál snazší o L. pečovat. Uvedenému nasvědčuje i vyjádření žalovaného k žalobě, podle něhož L. po rozdělení učinil pokrok, co se týče samostatnosti a vstřícnosti vůči zaměstnancům zařízení. Ani těmito indiciemi se městský soud nezabýval a vyšel jednostranně ze stanoviska žalovaného, že rozdělení sourozenců L. prospělo. Nejvyšší správní soud s ohledem na výše citovanou judikaturu zdůrazňuje, že i kdyby L. skutečně učinil jistý pozitivní pokrok, nemůže to být samo o sobě důvodem pro rozdělení sourozenců ve smyslu § 20 odst. 1 písm. d) zákona o výkonu ústavní výchovy.

[38] Ačkoli městský soud v napadeném rozsudku zohlednil zprávu orgánu sociálně-právní ochrany dětí ze dne 13. 7. 2023, kterou argumentovali stěžovatelé b) a c) ve své žalobě, zaměřil se pouze na její část, která potvrzuje vyjádření žalovaného. Zcela však přehlédl ty části zprávy, z nichž stěžovatelé b) a c) dovozovali možnou zaujatost žalovaného. Jde např. o zmínky o tom, že „*děti spolu komunikují vietnamsky [...] neverbálně, zdá se že „spiklenecky“*“, „*L. je [...] „mazánek“ rodiny*“, rozdělení bude „*pro děti a pečující tety takto lepší*“.

[39] V neposlední řadě městský soud do svého rozsudku nepromítl stížnost matky ze dne 5. 8. 2023 a naopak vyšel z argumentace ředitelky zařízení, která na tuto stížnost reagovala. Argumentace matky v této stížnosti, kterou přiložila rovněž k podané žalobě, není mimoběžná a rozvíjí předloženou žalobní argumentaci. Matka v ní poukazuje například na L. nízký věk, riziko vzniku psychické újmy nebo zamezení vzájemné péče, na niž jsou sourozenci zvyklí z domova. Namítá též, že pravým důvodem pro rozdělení sourozenců bylo spíše upřednostnění zájmů „*pečujících tet*“ než zájmů samotných sourozenců.

[40] Obecně platí, že povinnost soudu odůvodnit své rozhodnutí nemůže být chápána tak, že vyžaduje podrobnou odpověď na každý argument účastníků řízení [např. nález Ústavního soudu ze dne 5. 1. 2005, sp. zn. IV. ÚS 201/04 (N 3/36 SbNU 19)]. Městský soud nebyl povinen vypořádat se výslovně s každým dílčím argumentem uvedeným v žalobě (srov. rozsudek NSS ze dne 3. 4. 2014, č. j. 7 As 126/2013-19). Pro rozhodnutí ve věci může být postačující i jen vypořádání stěžejních argumentů účastníka, obzvláště vyplývá-li z něj, byť i jen nepřímě, že ostatní dílčí či související námitky nemohou být úspěšné (srov. rozsudek NSS ze dne 24. 4. 2014, č. j. 7 Afs 85/2013-33). Postačí, aby jeho rozhodnutí tvořilo jednotný argumentační logický celek, který není s ostatními námitkami slučitelný [nález Ústavního soudu ze dne 12. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 989/08 (N 26/52 SbNU 247), bod 68]. Opomene-li se ale městský soud v odůvodnění rozhodnutí vyjádřit právě k podstatným argumentům uplatněným stěžovatelem, může jít o vadu řízení mající za následek nezákonnost vydaného

soudního rozhodnutí [ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Takovýto následek je třeba vždy posoudit podle konkrétních okolností (např. rozsudek NSS ze dne 2. 6. 2021, č. j. 6 As 305/2020-24, bod 14).

[41] V nyní posuzované věci městský soud požadavku řádného odůvodnění soudního rozhodnutí nedostál. Městský soud zcela přehlédl stěžejní argumenty stěžovatelů, uspokojivě nezohlednil jejich nejlepší zájem a nekriticky vyšel ze skutkového stavu, jak jej prezentoval žalovaný. V tomto ohledu je lhostejné, že jednotlivé podklady obsažené ve správním spisu vyhotovily různé odborné osoby (psycholožka, sociální pracovnice i ředitelka zařízení). Jde totiž o stanoviska zaměstnanců žalovaného, která jsou zcela v souladu s jeho vyjádřením. Rovněž městský soud v napadeném rozsudku (bodu 14) připustil, že podklady těchto osob, které jsou spjaté se zařízením, se ve svém obsahu ztotožňují s vyjádřením žalovaného k věci.

[42] Městský soud dále v napadeném rozsudku shrnul, že péče A. o mladšího bratra L. závažně narušovala vývoj a povahu sourozeneckého vztahu obou stěžovatelů a měla za následek fyzickou a psychickou újmu A. (bod 61 napadeného rozsudku). Ze správního spisu se však toliko podává, že byla A. fyzicky a psychicky unavená až vyčerpaná, a nikoli, že by jí vznikla jakákoli objektivizovaná újma. Vznik újmy v souvislosti s péčí o bratra netvrdil v řízení před městským soudem žádný z účastníků. V rozporu s provedeným dokazováním je též tvrzení městského soudu, že matka stěžovatelů proti péči poskytované zařízením nic nenamítala (body 57 a 62 napadeného rozsudku). Sám městský soud v napadeném rozsudku shrnuje, že matka stěžovatelů podala proti rozdělení sourozenců stížnost a žádala přijetí opatření k nápravě. Uvedené závěry městského soudu nemají oporu v provedeném dokazování, což rovněž způsobuje vadu řízení podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

[43] Uvedené rozpory mezi skutkovými zjištěními městského soudu a provedeným dokazováním zakládají vadu řízení podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. a mají za následek, že nebyl řádně zjištěn nejlepší zájem stěžovatelů b) a c). Je tomu tak navzdory tomu, že teprve jejich nejlepší zájem mohl dostatečně odůvodnit opatření žalovaného, který A. a L. v době umístění do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc rozdělil a neumožnil jim společně bydlet v jednom bytě. Neplyne-li z konkrétních okolností něco jiného, pak nelze v tom, že se A. v době, kdy byla společně s L. umístěna v zařízení, podílela na péči o něj, a že L. vyžadoval její přítomnost a péči, spatřovat nic nežádoucího, natožpak opodstatňujícího zásah žalovaného. Jestliže starší sestra pocituje odpovědnost za mladšího bratra za situace, kdy se oba ocitli nuceně mimo obvyklé rodinné prostředí, a bez dalšího mu pomáhá během pobytu v zařízení, pak na tuto pomoc nelze primárně nahlížet jako na zátěž existující nad rámec povinností jiných dětí umístěných v zařízení. Tato pomoc a vzájemná přítomnost obou sourozenců naopak zmírňuje následky tohoto nuceného umístění do osobní sféry každého z nich. Pocit odpovědnosti za druhého a vzájemná podpora jsou nakonec přirozenou součástí rodinných vztahů, byť se jejich projevy mohou v každém jednotlivém případě lišit.

[44] Nedostatečné zjištění nejlepšího zájmu stěžovatelů b) a c) znamená, že městský soud učinil závěr o zákonnosti zásahu žalované předčasně. Jím učiněná skutková zjištění tudíž neumožňují závěr, že zásah žalovaného spočívající v rozdělení sourozenců a neumožnění péče stěžovatelky b) o stěžovatele c) byl v souladu s § 42aa odst. 2 písm. a) zákona

pokračování

o sociálně-právní ochraně dětí ve spojení s § 20 odst. 1 písm. d) zákona o výkonu ústavní výchovy.

[45] Závěrem Nejvyšší správní soud přisvědčil stěžovatelům, že městský soud citoval § 20 odst. 1 písm. d) zákona o výkonu ústavní výchovy v nesprávném znění, které nabude účinnosti až 1. 1. 2025. Novelou provedenou zákonem č. 363/2021 Sb. se toto ustanovení doplní o slova „*to neplatí v případě dítěte do dovršení 3 let, ledaže je společné umístění se sourozenci v nejlepším zájmu dítěte do dovršení 3 let z důvodu zachování sourozeneckých vazeb*“ (čl. V bod 3 této novely). Tato nepřesnost nicméně neměla význam pro celkové posouzení věci.

V. Závěr a náklady řízení

[46] Nejvyšší správní soud ze shora uvedených důvodů shledal kasační stížnost stěžovatelů b) a c) důvodnou, a proto výroky II. a IV. rozsudku městského soudu podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. zrušil a věc vrátil tomuto soudu v rozsahu žaloby stěžovatelů b) a c) k dalšímu řízení (výrok I.). V části, ve které jejich kasační stížnost směřovala proti výrokům I., III. a V. rozsudku městského soudu, ji podle § 46 odst. 1 písm. c) ve spojení s § 120 s. ř. s. odmítl jako návrh podaný osobou k tomu zjevně neoprávněnou (výrok II.). Řízení o kasační stížnosti stěžovatelky a) kasační soud podle § 47 písm. a) ve spojení s § 120 s. ř. s. zastavil z důvodu jejího zpětvzetí (výrok III.).

[47] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti stěžovatelky a) rozhodl kasační soud podle § 60 odst. 3 první věty ve spojení s § 120 s. ř. s. Podle těchto ustanovení nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno (výrok IV.). Jde-li o náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti stěžovatelů b) a c), podle § 110 odst. 3 s. ř. s. o ní rozhodne městský soud v novém rozhodnutí.

[48] Podle § 10 odst. 3 věty první zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, soud vrátí z účtu soudu zaplacený poplatek za řízení, který je splatný podáním kasační stížnosti, snížený o 20 %, nejméně však o 1000 Kč, bylo-li řízení zastaveno před prvním jednáním. Žalobkyně a) zaplatila soudní poplatek za kasační stížnost ve výši 5 000 Kč (položka č. 19 sazebníku soudních poplatků, který je přílohou zákona o soudních poplatcích). Nejvyšší správní soud zastavil řízení z důvodu zpětvzetí kasační stížnosti před prvním jednáním, pročež rozhodl o vrácení soudního poplatku ve (snížené) výši 4 000 Kč. Podle § 10a odst. 1 zákona o soudních poplatcích soud vrátí již zaplacený poplatek ve lhůtě 30 dnů od právní moci rozhodnutí, kterým o vrácení rozhodl (výrok V.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. srpna 2024

JUDr. Radan Malík
předseda senátu